

16 augustus 2020 - Orde van dienst voor onlinedienst Aduard Rehobothkerk

Mededelingen door ouderling van dienst

VOORBEREIDING

Zanggroep: Psalm 139: 1, 2 en 14

Votum: V.: Wij zijn hier samengekomen,
in deze kerk en luisterend op afstand,
in de Naam van de Vader
en de Zoon en de Heilige Geest.

Begroeting: V.: De HEER zij met u!

Bemoediging: V.: Onze hulp is in de Naam van de HEER
Die hemel en aarde gemaakt heeft.

Gebed van toenadering en om ontferming:

V.: O God, vanuit de vertrouwdheid dat U ons kent en liefhebt komen wij hier in dit huis van U. En vanuit de zelfde vertrouwdheid luisteren we thuis. Wat er ook in rep en roer mag zijn in ons leven en onze wereld, maar bij U mogen we thuis komen. Neem ons zoals we zijn. En wil van ons weg nemen wat niet bij ons past: onze zonde, ons tekort schieten.

En zo roepen we ook tot U om ontferming over de nood van de wereld. De rampen die ons overkomen, zoals een ontploffing in een grote stad, of die allereerste atoombommen, 75 jaar geleden, of een groot ongeluk in het verkeer, het houdt ons bezig. Of als mensen in tijden van pandemie al te zorgeloos dicht bij elkaar komen, dan hebben we daarover zorg. Of als uitingen van rassenwaan, religieus fanatisme, gevoel van nationale grootheid of omgekeerd, van onverschilligheid, veel leed aanrichten, dan ervaren veel mensen de pijn er van. En daarom bidden wij: **A.: Heer, ontferm U!** Christus, ontferm U. Heer, Ontferm U. Amen.

Glorialied: Lied 868: 1 en 5

DE HEILIGE SCHRIFT

Gebed bij de opening van het Woord

V.: God, U bent barmhartig. En elke week opnieuw mogen wij dat horen als wij de bijbel openen. Maar hoe zouden we uw Woord verstaan, als niet uw Geest ons daartoe de openheid zou geven. Open ons voor uw Woord en maak ons ontvankelijk voor uw beloften, die voor alle mensen bestemd zijn. Doe ons groeien in gerechtigheid, in vrijheid, in toewijding aan U en al uw schepselen, dit uur en alle dagen van ons leven. Amen.

Zanggroep: Lied 314, alle verzen

Lezing: Matteüs 15: 21 t/m 28 (lector: Theo ter Veen)

Zanggroep: Lied 647, alle verzen

Meditatie/preek

Gemeente van Jezus Christus,

“Je bent een hond”: als men *dat* tegen jou zegt, dan is dat geen compliment, integendeel! En eigenlijk kun je dat niet rijmen, want een hond is bij ons een geliefd huisdier. Gezellig, hondstrouw, en waakzaam.

Maar veel mensen van niet-Europese komaf begrijpen niet hoe je nu een hond als huisdier kunt nemen. Die vinden het maar onhygiënisch, met al die haren en andere viezigheid die ze naar binnen slepen. Honden horen bij hen aan de drempel, en niet in huis.

Als je leest van de Kanaänitische vrouw en van de kruimels die voor de honden zijn, kun je het jou zo voorstellen. Bij ons zijn honden huiselijk en leuk. Maar die lieve, leuke huisdieren golden in Israël als vies, onrein. En zo gek is dat niet want in Israël waren de meeste honden echte straatwerkers, die uit het afval hun kostje opscharrelden: aaseters. Dan hebben de priesters in Israël gelijk: 't Is een onrein beest.

Maar een klein deel van de honden waren in Israël een soort huishonden. In een tijd zonder stofzuigers was zo'n huishond toch wel gemakkelijk als kruimeldief. Maar het bleef een hond, een onrein dier volgens de priesters. In die zin klinkt het beledigend als die Kanaänitische vrouw zich als buitenlandse vergelijkt met zo'n huishond.

Als wij eerlijk zijn volgen wij Jezus niet wanneer hij de buitenlandse vrouw afwijst. Wij dachten dat Jezus altijd voorbeeldig was, maar ook hij blijkt een leerschool nodig te hebben om tot ander inzicht te komen. We moeten bedenken dat Jezus een kind was van zijn tijd, een zoon van zijn volk, het Joodse volk. In Joodse ogen waren alle buitenlanders heidense honden, waarmee je alle contact diende te mijden. Er staan in ons liedboek heel wat Psalmen die minachtend over de volkeren rondom spreken. Die verzen wilt u liever niet meer zingen.

Staande in die traditie, wil Jezus eerst met geen woord antwoorden op de hulpvraag van de vrouw. Vervolgens zegt hij tegen zijn leerlingen dat heidenen buiten zijn werkterrein vallen. Zo'n buitenlander hoefde in een tijd zonder sociale voorzieningen niet te rekenen op ondersteuning van de geloofsgemeenschap.

Vandaag de dag zijn wij als kerk wel gedwongen tot een andere houding ten opzichte van onze niet-westerse naaste, en ook onze niet-christelijke naaste. Wij kunnen geen exclusieve kerk meer zijn voor eigen leden alleen: wij *moeten* wel behulpzaam zijn waar mensen ons pad kruisen. In de buurt kan iemand in nood zijn: wat is dan jouw sociale gezicht en wat is dan het sociale gezicht van jouw kerk?

Er zijn in onze wereld om diverse redenen heel wat mensen die uit hun land verhuizen. En die mensenstroom loopt ook via onze woonplaats! Het is vandaag ondenkbaar dat we ons alleen maar inlaten met mensen die lid zijn van onze Protestantse Gemeente. Echt, in dit opzicht kiezen wij anders dan Jezus in Matteüs 15.

Dat is niet zo revolutionair hoor, want ook Matteüs koos al anders in zijn dagen. Wat wij in Matteüs 15 zien, dat heeft te maken met twee lijnen van het heil die met elkaar wringen. We krijgen die twee lijnen eigenlijk niet goed bij elkaar. De ene lijn is, dat God Israël heeft uitgekozen als zijn eigen volk. Uitgekozen om dit volk niet verloren te laten gaan. God heeft iets bijzonders met dit volk; ook als dit volk niet beantwoordt aan z'n opdracht *blijft* het Gods volk.

Maar de andere lijn van het heil is, dat God het heil van *alle* volken op het oog heeft. God is ooit eens een schepping begonnen. Adam en Eva stonden model voor *heel* de volkerenwereld.

In Matteüs 15 staat Jezus voor een grensverlegging. In de Joodse traditie van Jezus,

lag de grens bij het volk Israël. En in dit stukje uit Matteüs 15 wordt de Heer uitgedaagd *over eigen grenzen te gaan*. Aan de noordgrens van het land treedt een vrouw van buiten het eigen volk hem tegemoet. Onze Heer Jezus moet nu twee grenzen over. De grens dat een vrouw geen tweederangs mens is. En de grens dat buitenlanders geen honden zijn, maar gerespecteerde mensen.

Wat wij niet verwachten is, dat niet Jezus dit aan ons leert, maar dat omgekeerd *hij* dit moet leren. En zelfs nog van een buitenlandse vrouw. Hij wil eerst niet, maar zij moet drie keer bij hem aandringen. Wij hebben in onze verbeelding een God voor ogen die meteen doet wat wij Hem bidden, maar zo werkt het niet. Soms moet een mens volhouden in het gebed. Zo gaat dat ook tussen de heidense vrouw en Jezus: haar vasthoudendheid is kenmerk van haar geloof. Dit helpt Jezus tot een nieuw inzicht. Zo laat Jezus zien hoe God is. Wij hebben een God die Zich *laat* verbidden. Een God, die op een wonderlijke manier veranderlijk is.

Grenzen van geloofsgemeenschap worden verlegd. Een heidense vrouw dringt aan en Jezus komt tot een verbeterd inzicht. Het kan niet anders, of de dingen van vandaag komen hierin mee. Wat heeft het lang geduurd dat de *vrouw* een plaats kreeg naast en tegenover de man en niet een treetje beneden hem. Wat hebben we in de kerk elkaar toch vaak moeten uitleggen, dat de heersende man over de onderdanige vrouw meer te maken heeft met ordening in een wereld sinds de zondeval – een onderdrukkende ordening – dan met Gods scheppingsorde, waar man en vrouw tot hulp naast elkaar zijn.

Grenzen worden verlegd. Buitenlanders en vreemdelingen kruisen ons pad meer dan ooit. We moeten soms moeite doen elkaar te verstaan en vooral te waarderen, en dat vindt ijn weerslag in heel de samenleving. En toch: het zou zonde zijn als we terug zouden willen tot achter het verhaal van de Kanaänitische vrouw (zeg maar voor het gemak 'de Palestijnse vrouw') die Jezus tot een nieuw verstaan van het heil brengt: vanaf nu is het heil ook voor de buitenstaander. En "Black lives matter", voor God en ook voor ons.

Grenzen worden verlegd. God *laat* Zich verbidden. Ook dat is een grensverlegging in de zin dat er open grensverkeer mag zijn tussen God en mensen.

En zo is deze Kanaänitische vrouw voor ons een voorbeeldige gelovige. Zij is geen hond meer onder de tafel. Zij hielp Jezus om over de grenzen van zijn eigen traditie heen te komen. Zij helpt *ook ons* om over grenzen van ras en cultuur heen te komen. Zij leert *ook ons* met nieuwe ogen kijken naar God *en* naar mensen om ons heen.

In de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

Meditatieve muziek

Zanggroep: Lied 146^c: 1, 6 en 7

GEBEDEN EN AFSLUITING

Gebed met dank, voorbede, stil gebed en Onze Vader

V.: God van alle mensen, U bij Wie iedereen welkom is als een zeer gewaardeerd schepsel, U mogen wij vanmorgen aanspreken.

Allereerst om U te danken dat wij – van oorsprong heidenen en mensen van heel veraf – achter Israël aan bij U binnen mogen komen als kind-aan-huis. Het maakt een wereld van verschil dat we ons bemind mogen weten en dat we mogen leven onder een open hemel,

samen met al die anderen, overal vandaan.

Onder uw open hemel, in uw nabijheid mogen wij genieten van elke mooie dag, of we met vakantie zijn, of thuis, aan het werk, of vrij. Juist dan bidden wij voor mensen die niet kunnen genieten, omdat zij grote zorgen hebben en daarvan misschien wel wakker liggen.

Zo bidden wij voor mensen die door de corona-pandemie ernstige hinder hebben ondervonden. Velen hadden graag willen reizen naar verre familie, maar konden dit niet. Velen hebben hun vakantie moeten afblazen. En wij hebben nog weinig idee van wie qua inkomsten en werk een ernstige terugslag moeten incasseren. In onze gebeden willen wij stil staan bij hen allen.

Wij bidden voor mensen die gehinderd worden door eigen ziekte, of misschien de zorg hebben voor een ziek familielid.

Ook bidden wij voor mensen die het grote verdriet in zich dragen van een overleden geliefde.

En bidden wij U voor mensen die in onze samenleving vastlopen, omdat ze het ingewikkelde leven niet meer kunnen volgen en niet kunnen voldoen aan de steeds hoger wordende eisen. En bidden wij voor mensen die hun relatie niet kunnen standhouden en omhoog zitten hoe het wordt met hun leven in de nabije toekomst.

Wij bidden voor de samenleving in deze tijden van pandemie, nu wij merken dat mensen soms het geduld niet meer opbrengen de pandemie uit te zien en de beperkingen niet meer kunnen accepteren. Wij bidden voor regeringen en overheden, overal waar die moeilijke afwegingen moeten maken. Dat zij in wijsheid de problematieken onder ogen durven zien en doen wat voor het welzijn van alle mensen moet worden gedaan.

Wij bidden in deze weken met name voor de mensen in Beiroet, nu zo aangedaan door een enorme ramp. In deze dagen staan wij ook stil bij het einde van de tweede wereldoorlog in Japan en in Indonesië. We zijn dankbaar voor 75 jaar vrijheid, ook als wij in Nederland hebben moeten leren de Indonesiërs hun eigen weg te laten vinden. Dat mensen elkaar over en weer mogen zien als kostbare schepselen van U. Zwarte levens zijn kostbaar in uw ogen, evenals blanke levens. Dat welbegrepen geloof ons elke keer opnieuw op het spoor mag zetten.

- stilte -

Onze Vader....

Slotlied: Lied 969, alle verzen
Zegen